

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:		Főszerkesztő: Dr. VARGA LAJOS.	Egyes szám ára 4 fillér.
Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.		Felelős szerkesztő: SZATHMÁRY ZOLTÁN.	— SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: —
Vidéken: " 9.— " " 4.50 "			Arany János-ú. 2. sz. Telefon 412.

A mérleg.

A képviselőház ülésterme néma, kapui zárva vannak.

A munkában eltöltött esztendő lezárult s itt a közel három hónapos nyári vacáció, hogy erőben, energiában fölfrissülve, ősszel folytathassa a parlament államiságunknak minden vonalon való továbbépítését.

Az élet hatalmas réseket ütött ennek a nemzetnek organismusán, a közel mult idők absolutistikus fogásai alkotmányos jogi életünket csorbitották.

Nagy megmorajlások az alapzatnak rendüléséről beszéltek, kellett mindenképen tehát, hogy a Wekerle-kormány és véle karöltve a képviselőház vállalja sorát minden olyan feladatnak, miket államiságunk hiányai, a nemzet testén felmárt sebek az aktuális dolgok súlyával toltak és tolnak előtérbe.

A most záruló ülészak korszakos történelmet csinált. Messzire kiható javaslatoknak törvényerőre emelésével belenyult Magyarország sokfelé ágazó gazdasági életébe, erős vaskapcsokkal meg akarta kötni a

magyar állampolgár lába alatt a földet, mit pedig a nyomoruság olyan könnyen ránt ki alóla.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter a mezőgazdasági munkások helyzetének rendezésével nemcsak azok alárendeltségi viszonyait presirozta, de javítva a munkásviszonyokat, az ebben a kérdésben letett szociális feladatok orvoslását is megközelítette.

Az ülés zakatoló zürzavaros gépezetében nem jelentéktelen csavar volt a munkás. Őszinte jó akarral, sok-sok humanisszal kell lendíteni a sorsán, mi bizony egyre nehezebben elviselhető.

Ugyancsak az az intenció vezette Kossuth Ferencet is, mikor a vasutas javaslatokat a képviselőház elé terjesztette.

Az államhatalom, az állam polgárainak gondozásában menjen el a lehetetlenségig.

Kicsinyes momentumok ne zavarják, reális politika a józansággal gyűr le minden nehézséget. A földmunkások és a vasutasok tábora meg mind egy-egy nagy darab Magyarország.

Ősszel betérjeszti a kormány a kivándorlás meggátolásáról szóló tör-

vényjavaslatot. Azt a nagy belső elvérzést, megakasztani emíniens érdeke a magyarságnak; már eddig is nagyon veszedelmes jelenségge nőtte ki magát a kivándorlás kérdése, úgy hogy a vélevaló foglalkozás — a szó szoros értelmében — létérdekünk.

Azután az átmeneti programmba beillesztett alkotmányos és egyéb gazdasági reformok után jön a választói jog reformja. Utat nyit annak az áramlatnak, mely demokratikus nép pártokkal dolgozva, a jogokból kirekesztett százezreket viszi be a parlamentbe.

Minden céltalan, conservatív huzódást félre téve, rálép ez az ország is arra az utra, mely az egységes nemzeti állam kiépítéséhez vezet.

Politikai hírek.

A helyzet. Vasárnap reggel hazaértek a miniszterek Bécsből. Más időkben, ha együtt volna a parlament, rendkívüli érdeklődés fogadná a kiegyezési tanácskozások után visszatérő minisztereket, mert hiszen az ország legfontosabb érdekéről van szó. Most természetesen alig mutatkozik ez

Levél.

— A „Debreczen” eredeti tárcája. —

Irtá: Iritz Margit.

Édes barátom, ha megismeri még az irásomat, ne dobja félre a levelem, hanem szenteljen neki néhány pillanatot az én kedvemért, a mult kedvéért. Néhány hónappal ezelőtt elhatároztam, hogy nem írok többet magának s mégis megteszem. Tudja mi birt erre? Az eljegyzési hírek közt olvastam a maga nevét. Az első pillanatban bevallom őszintén, borzasztóan hatott ez reám. Mintha vaskapocok szorították volna össze a szívemet, úgy éreztem, hogy ez megváltoztatja még a világrendet is. Később engedni kezdett a nyomás s csodáltam meglepődésemet. Hisz már hónapok óta tudom, hogy ez be fog következni s mégis oly hirtelen, váratlanul jött az egész.

Valamikor azt hittem, hogy az én nevem fog a magáé mellett állni ilyen bizalmas közelségben. Ugy gondoltam, hogy ezt kívánja díjul tanításáért. Mert maga ismerette meg avval, ami egyedül boldogít a földön, ami mélységbe sülyeszt és fölemel, amiért születnek az emberek és meghalnak.

Magánál tanultam megismerni az igazi, önzetlen, tiszta szerelmet, amely még nem lépett az érzékiség fertőjébe, amikor a hős még tiszta, gáncsnélküli lovag s a hősnőt még egy csunya gondolattal sem érintette. Maga ismertette meg a szerelemmel, megbarátkoztam vele s el is bucsutam tőle. Pedig azt hittem, sohase válik el tőlem s magával együtt mindenem lesz az életben. Emlékszik még arra a napsugarás délutánra, mikor magával megismerkedtem? A maga nővérehez érti, nekem máig sem unokánövér, hanem a maga testvére, pedig már most vége mindennek, tehát oda voltam hiva pár hétre s neki első dolga volt a bátyját velem megismertetni. Mikor kezét fogtunk, éreztem, hogy maga még nagy szerepet fog játszani az életemben. Láttam, hogy maga sem közzömbös irántam, mindig többet és többet gondolt rám s később már csak az alkalmat várta, hogy nyilatkozzék. Nem vette észre, én mindig kerültem ezt az alkalmat, hogy minél tovább tartson ez az édes bizonytalanság. Boldog voltam nagyon, örömmel engedtem át magamat ennek az új végételenül édes érzésnek, mely fölédített napsugarat hozott az én gépies életembe. Jut még eszébe az a jelenet, mikor együtt sétáltunk a

ligetben s szembe jött velünk az a szép, elvált asszony, akiről azt mondták, hogy a maga felesége szeretett volna lenni. En közelebb simultam magához, hadd lássa, hogy maga az enyém és senki másé. Gőgösen mért végig bennünket, szinte hallottam a sziszegését. Maga megmosolyogta az egészemet, nekem pedig győzelem volt. A másik veresége velem szemben, a leány győzelme az asszony fölött. Nem vette még észre, hogy az asszonyok és leányok folyton harcolnak.

Aféle gerilla-harc ez, apró, de heves csatározások, amelyekben többnyire asszonyoké a győzelem, mert a leányokban akár milyen nagy hadvezetési tehetség van, a főcéljuk, hogy átjuthassanak a másik taborba. Figyelte-e már, hogyan beszél egy asszony és leány, különösen együtt. Mennyi nyugodtság, biztonság, fölény van az asszony megjelenésében a lánnyal szemben. Persze vannak kivételek is. Éme nyugodtság, biztos, asszonyos fölény az a fegyver, amely egyoldalúvá teszi a küzdelmet s csak néha fordul a szerencse kissé a leányok felé. Ilyen győzelem volt az enyém is, de azután következett csak az igazi. Maga elmondta nekem, amit már én régen tudtam. Szeret, velem együtt akar az élet rögös utjai elindulni. Ha az én keze-

Hol tölthetjük legkellemesebben szabad időnket?

A fényesen berendezett és minden igényeket kielégítő
SZÉCHENYI-szálloda kávéházban
DEBRECZEN, Petőfi-tér 7. szám.

Olcsó szobák. Pontos kiszolgálás. Kitűnő étkezés. Naponta zeneestély.

Szíves pártfogást kér

REIK JAKAB.

Egész éjjel nyitva!!

az érdeklődés. Politikusok nincsenek Budapesten. Az alkotmánypárt helyiségében még volt fenn néhány ember, de a függetlenségi párt és a néppárt klubjai szinte tökéletesen üresek.

A politika igazi szünete tulajdonképpen e hét végéről kezdődik, mert a hét közepén, kedden vagy szerdán tartják meg a kiegyezés ügyében a befejező tanácskozást.

A kiegyezés függő kérdéseiről nem derült ki semmi és az utolsó kommunikációból, amit ebben az ügyben kiadtak, nyilvánvaló, hogy szigorúan titokban fogják tartani ezeket a részleteket.

A miniszterek a nyár folyamán értesülésünk szerint nem annyira a parlament őszi munkájával foglalkoznak, mint inkább az adminisztratív ügyeket intézik el, amelyek nagyon felhalmozódtak és amelyek közül sok az igen nagyfontosságú. Főképp az igazságügyminiszterium készül nagy munkára. Itt néhány kisebb, de eléggé fontos javaslatot is készítenek elő.

A kereskedelmi miniszterium ki fogja adni rendeltetileg a vasutasok szolgálati pragmatikáját és tárgyalások folynak az iránt, hogy milyen módon kerüljön a javaslat újra a parlament elé.

A ref. egyháztanács gyűlése.

Az új presbiterválasztások. — Az egyház emléktárgyainak átadása. — A tisztviselők drágasági pótléka.

— július 16.

(Saját tudósítónktól.) Vasárnap d. e. az ev. ref. egyháztanács gyűlést tartott, valószínűleg az utolsó, az új presbiter választások előtt. A gyűlés napirendjére sok fontos tárgy volt kitűzve, éppen ennek tudható be, hogy a gyűlésen a presbiterek nagy számmal jelentek meg.

Részletes tudósításunk a következő.

Tíz óra után nyitotta meg Vecsey h. főgondnok a gyűlést, melyen egyházi részről K. Tóth Kálmán elnökölt.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után a jegyző felolvassa Fiók Károly és Dr. Papp Károly új egyetemi bölcsészeti tanárok választását a presbiterium meghívójára. A meghívást köszönettel veszik és szeptemberben elfoglalják katedrájukat. A presbiterium a válaszokat tudomásul vette.

met fogja, nem lesz semmi nehéz, ha szeretjük egymást, nem leszünk szegények, mert amit az élet nem ad meg, föltaláljuk majd szerelmünkben. Azután megcsókolt. O istenem, ebben a csókban benne volt a maga egész önzetlen tiszta szerelme s én meg tudok magának mindent bocsátani ezért az egy csókért. Fololvadt ebben a csókban mindketőnk vágya, törekvése, reménysége. Laskú volt ez, szebb, érvényesebb, mintha szóval mondtuk volna el. Imádkozzon kérem, én tenni fogom, hogy a jó Isten el ne ítélje hamis esküvésért. Azután elutaztam, levelezünk egymással. Megvannak még a levelei mind. Hosszu téli estéken előveszem őket és olvasgatom. A harmadik levelében azt írja: „Nem tudok belenyugodni édes, hogy ne láthassalak, megengeded, hogy meglátogassalak?” Másnap már itt volt. A hódolat, ahogy az édes anyának kezét csókolt s az a szerelmes tekintet, ahogy rám nézett, végtelen örömmel töltött el. Szerettem volna kikiáltani az egész világnak boldogságomat, szerelmemet. Majd ritkábban jönnek a levelek s én úgy láttam, mintha az engem beborító aranyos fátyolon rés támadna, amely amint nagyobbodott, mind jobban és izesztőbben mutatta a mögötte leskelődő sötétséget. Becsuktam szememet, nem akartam látni sem-

A presbiterválasztások ügye.

Jeney előadó bemutatja az esperes körlevelét, mely az új egyházi törvények végrehajtására vonatkozó intézkedések megtételére e hó 24-én délelőtt 9 órára egyházmegyei közgyűlést hív össze. A közgyűlést 23-án délelőtt előértekezlet fogja megelőzni.

Az esperesi körlevél maga után vonta azon intézkedések beszüntetését, melyeket a presbiterium az új és általános választásokat illetőleg egyelőre megelőző gyűlésén tett.

Ugyanis a helyzet most úgy áll, hogy az új egyházi törvények végrehajtására, ennek értelmében a presbiterválasztásokra vonatkozó intézkedéseket és teendőket az egyházmegye fogja elhatározni, így önkéntelenül elesnek azok a határozatok, melyeket a presbiterium ebben a kérdésben már hozott.

Az kérdés különben nagy vitát idézett elő. A legelső felszólaló Bacsó Dezső volt.

Márton Imre reflektál Bacsónak. Indítványozza, hogy mondja ki a presbiterium, hogy miután a körülmények úgy hozták magukkal, a presbyter választásokra tett előkészületeket hagyják félben, a kérdést pedig vegyék le a mai gyűlés napirendjéről. Ez annál inkább is elkerülhetetlen, mert az egyházmegye közgyűlése fogja megadni a presbiterválasztásra az utasításokat, mely amugy is az ő jogkörébe tartozik.

Juhász Ignác csatlakozik Márton Imre indítványához, melyet különben a gyűlés is magáévá tett.

A kistemplom régiségei.

Jeney Miklós jegyző előadja, hogy a városi muzeumi bizottság a kistemplom toronygömbjéről lekerült vitorlát és csillagot a presbiterium bocsátja a muzeum rendelkezésére. Az előadói javaslat úgy szól, hogy miután az egyház régiségeinek és emléktárgyainak a városi muzeumban történendő elhelyezésére vonatkozólag egy küldöttséget küldött ki már régebben az egyháztanács, a kérvényt jelenleg is adják ki a bizottságnak. A presbiterium az előadott javaslatot egyhangulag elfogadta.

A tisztviselők pótléka.

Az egyházi tisztviselők kérvényt adtak be az egyháztanácsnak, hogy részükre a mostani drágasági pótlék kétszeresét adja meg az egyház. Kérvényükben hangsúlyozták a csak legutóbb is igen súlyosbodott megélhetési és drágasági viszonyokat.

Erre nézve az egyháztanács úgy hatá-

mit. szerettem volna megállítani az időt, hogy ne legyen még vége az aranyos álmoknak. Most már nyugodtan, minden lelki izgalom nélkül mondhatom, kérem ne vegye szemrehányásnak, nagyon sokat szenvedtem. Mikor az én egyenes, őszinte választ kéro levelemre se választott, azt hittem először, hogy ezt a szakítást nem bírom túlélni. Azt hittem, összeomlik a világ körülöttem. Olyan brutálisan és kegyetlenül tépte szét az én aranyos világomat, hogy majd megvakultam a sötétségtől, ami rám borult. Micsoda lelki kínokon mentem keresztül, míg el tudtam magammal hitetni, hogy álmom volt az egész, a melyből föl kellett egyszer ébredni. Fölébredtem annyira, hogy el sem fogok aludni többé. Vannak emberek, akik nem szeretnek sokszor, csak egyet s nekem, pirulás nélkül vallhatom be, maga volt az egy. A sebemet avval gyógyítottam, hogy a mult képeit idéztem vissza s most már annyira vagyok, hogy nem tudok magára haragudni. Maga csak úgy járt el, mint sok más ember s hogy én úgy a szívemre vettem, azért csak én lehetek felelős.

Isten vele édes barátom, sok szerencsét kívánok a házasságához, kérem tegye olyan boldoggá a menyasszonyát, mint amilyen én voltam. Majd imádkozni fogok érte.

rozott, hogy az ügyet előkészítés végett kiadják a gazdasági bizottságnak.

Ugyanilyen határozatot hoztak a harangozók drágasági pótlék iránti kérvényre vonatkozólag is. Ezt is a gazdasági bizottsághoz utasítják sürgős véleményadás végett.

Kiseb ügyek.

Több kisebb ügyet intéztek ezután. Igy Otrokocsi Vég János gazdasági gondnoknak hat heti szabadságot adtak, a nyégerfalvi ref. egyháznak iskolaépítésére 50 korona segélyt szavaznak meg.

Hosszabb vita fejlődött ki a félévi véletlen pénztárvizsgálatról szóló küldöttségi javaslat kapcsán. A vita a jelenlegi könyvelési rendszer körül csucosodott ki, melyen azonban Péntes Miklós indítványa ellenében Márton Imre felvilágosító szavai után nem változtattak semmit.

Az esperes levelének bemutatása után, mely a megválasztott három új néptanító, Mocsári László, Tömöri Jenő és Böszörményi Imre consensusát küldi meg — a gyűlés a déli órákban ért véget.

Egyház és iskola.

Pályázat tanítónői állásra. A református felsőbb leányiskolával kapcsolatos elemi iskolánál tanítónői állás üresedett meg. Fizetés 1200 korona, 300 korona lakáspénz és korpótlék. Csak református vallásuak pályázhatnak, július 29-ig. Kérvények a felsőbb leányiskola igazgatóságához küldendők.

Lelelkész-képességi vizsgák. Kiss Áron püspök körlevelében értesíti az összes espereseket, hogy az ideai lelelkész-képességi vizsgákat szeptember 17-ik s következő napjaira tűzte ki. Jelentkezés szeptember 16-án, délután 4 órákor, a püspöki hivatalban. A körlevél figyelmeztet arra, hogy a vizsgáknak az új zsinati törvény már tárgya lesz.

Az alsószabolcs-hajduvidéki ev. ref. egyházmegye július 18-án csütörtök délelőtt 10 órákor Debreczenben a vármegyei székház nagytermében rendkívüli közgyűlést tart. Tárgy: Az új egyházi törvény életbe léptetése felőli intézkedések megtétele. Az egyházmegyei közgyűlést július 17 délután lelkészi értekezlet előzi meg.

A debreceni iparkamara évi jelentése.

A birtokrendszer reformja.

A kivándorlásról.

— július 16.

(Saját tudósítónktól.) A debreceni ipar- és kereskedelmi kamara évi jelentése tegnap hagyta el a sajtót.

Egy vastos könyv ez a jelentés, amelyből itt közöljük a következő részt.

Kivándorlás.

Evről-évre siralmasabb panaszokkal töltöttük meg jelentésünk ezen rovatát s szerény óvatossággal enyhén célozva javasoltunk egyet és mást.

A elmúlt évben előterjesztett jelentésünkben aztán már a panasz-skála legfelsőbb registerét is kimerítettük.

Most, mikor az idő haladásával az eszmék tisztulása a kamarának előző jelentéseiben vallott felfogást nagyrésztben igazolta, bizonyos meglepéssel tekinthetünk vissza

Házaladás miatt

PÉTERFIA-UTCA 73. sz. alatti raktárunkat sürgősen kell kiárusítanunk! — Nagyválasztéku, gazdasági, borászati, háztartási gépeinket, saját gyártmányu legjobb hírnévnek örvendő borsajtóinkat és kutszivattyuinkat is nagyon mérsékelt áron boesátjuk áruba!

605

„Debreczeni Vasöntőde és Géplakatosság“

ama jelentésekben tett javaslatainkra, amiért hogy azok között drákói rendszabályok alkalmazása nem fordul elő.

Immár szemelláthatóan és vaskövetkezéssel töri keresztül a történelmi előítélet burkát és szivódik fel a közvélemény termő talajába egy gondolat: a birtokrendszer reformjának gondolata. Közgazdasági intuíciónk már határozottan érzi és tudja, hogy munkáshiánynak, kivándorlásnak, ipari hátramaradottságnak és egyáltalán összes gazdasági betegségeknek s ezeken át a közjogiakkak is gyógyulása csak a birtokrendszernek és az östermelésnek a jelenlegieknél helyesebb alapokra fektetésétől várható.

Ezen kell kezdenünk. Ez az A betűje annak a nagy ABC-nek, melyből a jövőendő gazdaggá és nagygyá teendő Magyarország történelmének írnia kell.

Nem is hiányzik ma már, — merjük mondani — csak az a modern Széchenyi, az a nagybirtokos, avagy hitbizományos főúr, aki a kételkedést és kicsinyes gyanút kizáró önzetlenség vértetével szálljon sikra s a birtokrendszer reformálásának kérdése rohamosan megoldhatónak.

A nép földéhsége, az a lázas mohóság, melylyel a paraszt a „Jó az Isten, majd megsegít” hagyományos utógondolattal kapva kap egy-egy darab földbirtokba vételén — tekintet nélkül arra, vajjon a velejáró teher elviselhető-e vagy sem — világos jele annak, hogy a földkérdés megoldása már nem sokáig várható magára.

Korántsem ártatjuk magunkat azzal az immár közkeletűvé váló kezdő hittel, hogy a földéhség csillapítása az a csodaszer, melytől összes bajaink egy csapásra elmúlnak és hogy a földkérdés megoldása minden, sőt jól tudjuk, hogy ez a kérdés is csak tartozéka és része a megélhetés nagy kérdés-complexumának.

Ezen megélhetés alatt itt nem a pusztán önfentartást kell értenünk, hanem a társadalmi felemelkedés lehetőségét is. Ezt gyakran halljuk (s közigazgatási hivatalos jelentésekben is olvassuk) gazdagodási, vagyonszerzési vágyának nevezni szemrehányásként és maliciával.

Mi ezzel szemben igenis elismerjük legsajátosabb jogát minden napszámosnak és munkásnak arra, hogy egy kis ház, kert, föld megszerzésére törekedjék s ezt az ő megélhetése föltételül tudjuk, épp úgy, mint ama magyar okleveles mérnök törekvését nagy fizetésért nemet vállalati szolgálatába jutni, amit ő egyéni érvényesülésnek nevez.

A birtok is csak, mint a megélhetés eszköze tehet számot, mint akar az emberi munka s valamely teljesen eladósodott birtokosság ugyanolyan foku elégedetlenséget fejt ki, mint akár valamely eladósodott tisztviselői kar, vagy akár az életfeltételeit meg nem lelő munkásnép.

S midőn látjuk, hogy hazánkban már nemcsak a birtoktalanok vándorolnak ki, hanem napról-napra nő azoknak a száma, kik birtokukat eladják, hogy kivándorolhassanak, akkor önkénytelenül arra a következtetésre kell jutnunk, hogy ime, ma már Magyarországon a birtok sem biztosítja megélhetést, a szerény és megérdemelt gyarapodást, a társadalmi emelkedés lehetőségét, s indítva érezzük magunkat a baj okait mélyebben kutatni.

Ezen kutatásainkban aztán reá bukkanunk az uzsora tömémentlen fajtáira, mely országunkban pusztít, továbbá adórendszerünk fordítottan progresszív voltára és még sok egyéb, amit fejtegetésünk során részletezni fogunk, de mindennekfölött oly jelekre bukkanunk, melyek arra vallanak, hogy minden bajok és visszasságok, melyek arra vallanak, hogy minden bajok és visszasságok gyökérszála mélyen benyulnak a magyar birtokrendszer kérdésébe, és világosan áll előttünk a földéhség és a kisbirtokosok kivándorlásának ellentmondó tényeinek magyarázata.

A földéhség lázas tünetét leghamarabb megérezte a spekuláció s leghamarabb vál-

lalkozott azt — a népijölére törekvő összes szólamaival ajkán — haszonra váltani: a parcellázó üzlet hihetetlen méreteket ölt. Orvosságnak szeretik hirdetni a kivándorlás ellen. Komoly aggodalmunk azonban, hogy ez az orvosság veszedelmesebb, mint a baj maga s ha majd évek múlva az okszerütlennül vállalt terhek révén előállott képzelte értékek szerte foszlanak, oly válságban lehet részünk, mely egy háborúval felér.

Ezért és különben is mi, elvonatkozva a társadalmi harc napi jelszavainak suggeráló erejétől, csupán az események és fejlemények tárgyilagos megítélése alapján a birtokrendszer kérdésének, mint elsőrendű fontosságú kérdésnek tanulmányozását a m. kir. kormány böles figyelmébe ajánljuk.

Hitbizományok.

Az összefüggés a kivándorlás méreteinek szédületes növekedése és a magyar földterület birtokmegoszlása között, már rég ismeretes és teljesen feltárt dolog. S midőn ezen összefüggés most gazdasági testünk könnyen végzetessé válható megbetegedésében csucsosodik ki s éppen ezért könnyen nyulhatunk vissza régi nagyjaink programtárába mentőgondolatért s akkor rá kell találnunk Deák Ferenc bölcsességei között ama programpontra is, hogy: a holtkéz birtokszereése megszorítandó, a hitbizományok pedig megszüntetendők.

A hitbizományokhoz kihatás tekintetében igen hasonlatosak nagybirtokaink azzal a sajátos bérleti rendszerrel, minőhöz hasonló csak a keleti államok tudnak felmutatni. A fő- és albérlők néhol két-háromszoros rétege fekszik rajta a legelső, a földet közvetlenül megművelő paraszt kisbérlőn és nyomja azt, s valóban nem esoda, ha a föld hozamából alig képes kielégíteni a fölötte levő bérlő-rétegeket s a maga és családja gyarapodására mije sem marad.

Külterjes művelés.

De birtokrendszerünk reformja alatt nem csupán a hitbizományok korlátozását kívánjuk érteni s távolról sem tartanók óhajtandónak azt, hogy nagybirtokok ne legyenek, mert mindez csak reflexe annak a valóban nagy bajnak, hogy az ország területének az a nagyrésze (csaknem fele), mely hitbizományt és nagybirtokot képez, külterjes művelés alatt áll. tehát gazdaságilag tökéletesen kihasználva nincsen.

Az a kincs, mely itt kihasználatlanul hever, ez a lucrum cessans, mely évről-évre növekszik, az hiányzik ennek a népnek s hajtja tengereken át.

S eme a haza földjében rekedő kincs után is a kis ember, a kisbirtokos adózik tulajdonképpen, mert a nagybirtokok eléggé ki nem használt voltával magyarázható meg csak, hogy a kisbirtok adója, teherviselése aránylag sokkalta nagyobb, mint a nagybirtoké. Alapvető okát kell látnunk ebben a folytonos drágulásnak is, mert a termelés fokozása nem áll arányban a szükségletek növekedésével. Sőt: hogy a munkabérek nem emelhetők jobban: szinte annak tulajdonítható, hogy az erre fordítható értékek a földből ki nem emeltetnek.

Östermelésünk belterjessé tétele tehát a legelső feladatunk, azaz: birtokrendszerünk olyatén átalakítása lesz szükséges, mely a haza földjének mind belterjesebb művelés alá vételét s a tőkének a mezőgazdaság terén való decentralizálását, avagy koncentrációját ne akadályozza, mert a gazdasági erők szabad mérkőzésének kell meghatározni a birtokformációt s ott, hol a kellő képességek és előfeltételek jelen vannak, önmagától fog a birtok koncentrálni s ahol az előfeltételek és képességek hiányoznak, decentralizálni fog. Így mindenesetre harmónikusabban — mert szükségképpen egymást kiegészítőleg — alakulna ki a birtokeloszlás, ami a szabad tulajdon elvébe ékelt hitbizományi rendszer: mellett nem várható.

Városháza és vármegye.

Személyi hír. Czeglédy Mihály dr. vármegyei tisztügyész családjával együtt Bártfára utazott. A főügyész augusztusban három hetet Németországban tölt el.

Kulturházat Debrecennek. A király koronázási jubileuma alkalmából a törvényhozás félmillió koronát szavazott meg vidéki kulturházak építésére. Oláh Károly közművelődési tanácsnok ez összeg elosztása felől tudakozódván, azon értesítést nyerte, hogy a kormány s a könyvtárak főfelügyelősege nagyobb összeget, mint egy 100,000 koronát szánt a debreceni kulturház felépítésére is. Hogy azonban megkaphassuk e pénzt, szükségesnek látszik feliratilag is kérni erre az illetékes fórumot. A tanács Oláh Károly indítványára tegnap elhatározta, hogy a közoktatásügyi miniszterhez és a muzeumok és könyvtárak főfelügyelőségéhez még e hó során feliratot intéz s ennek hatályosabbá tétele, pártolása végett kérelmet intéz Weszprémy Zoltán főispánhoz s a város országgyűlési képviselőihez. A feliratot Oláh Károly fogja megszerkeszteni s valószínűleg küldöttség viszi fel a fővárosba.

LEGSZEBB PANAMA ÉS SZALMAKALAPOK FEKETÉNÉL.

Debreceni katonák az aratáson.

Harminc napot kaptak.

— július 16.

(Saját tudósítónktól.) A nehéz gazdasági viszonyok és a fenyegető aratósztrájkok megmozdították a hadvezetőséget is, mely mint annak idején hirt adtunk róla két hadtest területén elrendelte, hogy a fegyverszünetelést akként állapítsák meg, hogy az a legfontosabb gazdasági munkával, az aratással összessen. Ez ugyanis azt tette lehetővé, hogy a legénység egy részét az aratás tartamára szabadsággolhatták.

A debreceni laktanyák legénysége közül a múlt hét végén szabadságot kaptak közel 120 katonát harminc napra, hogy résztvegyenek szűkebb hazájukban az aratási munkákban. Szabadságot azonban csak azok a katonák nyertek, kik kimutatták, hogy saját, vagy legközelebbi hozzátartozóik gazdaságában van rájuk szükség. Abból a célból, hogy idegen gazdaságban pénzért aratóknak szegődjenek, egyetlen egy katona sem kapott szabadságot, melyet különben a hadügyminiszteri rendelet is szigorúan tilt.

A hadügyminiszter ezen intézkedése mindenesetre dicséretes, — azonban a tömeges szabadsággolás erősen az „eső után köpenyeg” szi-

A világ legjobb arató gépei

gép kezelő kurzus ingyen. Tartalék részekből nagy készlet.

az eredeti amerikai Johnshon gépek marokkrakó, kéveköto, arató gépek, fűkaszálók, rendgyűjtők kizárólagos gyári taktár. RAHMER SANDORNál Debrecen, Piac-utca 26. nagytőzsde udvar. Arató

nezetével bir. Ugyanis Hajdumegyében és környéken az aratási munkálatokat június végével már megkezdették és most július közepén már majdnem mindenütt kereszttekben áll a termés. De ha késve is, még sem teljesen feleslegesen történt a szabadságolás. Július és augusztus hónap falu helyen a legnagyobb munkaidő és a hazatérő fiuknak a sok más gazdasági munka között nagy hasznát vehetik a cséplésnél is.

Fő különben az, hogy a jég meg van törve és a hadvezetőség is érző szívvel viseltetik a nép nehéz gazdasági viszonyai iránt.

Véres népgyűlés Budapesten.

Szocialisták egymás ellen.

— Express tudósítás. —

— július 15.

A fővárosban vasárnap véres összeütkezés volt a keresztényszocialisták és szociáldemokraták közt.

A véres népgyűlésről ez a részletes tudósításunk számol be:

A Kálvária-tér és a Karpfenstein-utca sarkán lévő Kerstler Lajos-fele vendéglő kert-helyiségébe vasárnap délután 4 órára gyűlést hirdettek a keresztényszocialista munkások. A kitűzött időre mintegy hatszáz keresztényszocialista és kétszáz szociáldemokrata munkás gyűlt össze, akik közül az utóbbiakat többek között a kereskedelmi munkások gyűlésén is felszólították a gyűlésen való megjelenésre. A szociáldemokraták az óriási kerthelyiségnek a kapu felé lévő részén fenyegető állást foglaltak.

Kezdődik a zavar.

A gyűlést nagy izgalom közepette nyitotta meg Apsay János hírlapíró. Néhány üdvözlő szó kíséretében Schreiner József gépészt ajánlotta a gyűlés elnökéül. Varga Pál cipészt pedig a jegyzőkönyv vezetésére.

— Az udvar hátulsó részében megmozdult a szociáldemokraták tömege.

— Mi többségben vagyunk?

— Azt választjuk elnöké, akit mi akarunk!

— Eljen Dobos József! — hangzott soraikból.

Schreiner elnök irtózatos lármában foglalta el az elnöki széket. Amint felállt, hogy megnyitó beszédét elmondja, a gyalázó kifejezések egész áradata zúdult feléje.

— Gazember! Lerugjuk onnan! Népmító! Csuhas! Dobos József az elnök!

A keresztényszocialisták tüntettek elnök mellett.

Óriási erőfeszítés árán a gyűlés vezetőinek sikerült néhány pillanatra a nyugalmat helyreállítani, úgy hogy Schreiner elnök megkezdhette beszédét.

Alighogy azonban elmondta a megszólítást, az udvar végéről hatalmas, mintegy két kiló súlyú kődarab repült az elnöki emelvény elé s félméternyire az elnök előtt esett nagy robbanással a földre.

Leírhatatlanul nagy kavargás támadt. A keresztényszocialisták megfordultak és felemelt botokkal nekítámadtak a szociáldemokratáknak.

Ezek nem hátráltak a tulnyomó erő elől, hanem szitkozódva, fenyegetőzve szembeálltak velük. Dr. Kern Géza rendőrfogalmazó, a hatóság képviselője ekkor hangos szóval figyelmeztette a munkásságot, hogy tartózkodjanak a rendezava ástól, mert különben feloszlatja a gyűlést. Szavai azonban elveszték az irtózatos lármában. Összeütkezésre ekkor még esodálatosképpen nem került a dolog. A keresztényszocialisták tömege újra visszatért helyére, az elnöki emelvény elé, úgy, hogy közöttük és a szociáldemokraták tábora között keskeny térség üresen maradt. Apsay János ekkor nyugalomra intette elvtársait:

— Ne hagyjátok magatokat, munkások, terrorizálni a szociáldemokratáktól, akik csak ilyen argumentumokkal tudnak harcolni!

Vér a gyűlésen.

Tovább nem folytathatta, mert hátul váratlanul verekedés támadt. A verekedés mind nagyobb arányokat öltött s csakhamar beleavatkozott abba a gyűlésnek ugyszólván valamennyi résztvevője. A hatóság képviselője erre feloszlatni jelentette ki a népgyűlést. Gersich Lajos rendőrfelügyelő harminec rendőrrel a feloszlató parancs értelmében nyomban hozzálátott a kerthelyiség kiürítéséhez.

Ez azonban óriási munka volt. A rendőrök csakhamar belátták, hogy pusztá kézzel teljesen tehetetlenek a feldühödött tömeggel szemben s erre a felügyelő parancsára kardot rántottak.

A kard elől a tömeg egyrésze hanyatlomok elmenekült részint az épület bevert ablakain keresztül, részint pedig a konyhán keresztül. Más utjuk a menekedésre nem volt, mert a rendőrség elállta a kaput. A másik, nagyjából azonban ellenszegült a rendőröknek, akik ugyszólván egyenként hajszolták ki őket az udvarról. Eközben több sebesülés is történt. Händler Sándor szabómester, akit az érdeklődés hozott a vendéglő elé, a nyakán szenvedett egy rendőr kardjától könnyebb sérülést, Balogh III. József 2263. számú elsőosztályú rendőr pedig a dulakodás közben elesett oly szerencsétlenül, hogy jobb karja kifecamodott. A felügyelő intézkedésére nyomban beszállították a rendőrkórházba.

Tizenöt percig tartó dulakodás után a gyűlés vezetésén kívül senkisé maradt a kerthelyiségben.

Az után a rendőrök az óriási térség minden irányában ezer lépésre is utána iramodtak a menekülőknél, akik közül sokan vissza-visszafordultak, hogy üldözőikön végigvágassanak. Közben Gersich Lajos rendőrfelügyelő hívására két szakasz lovasrendőr és 20 gyalogosrendőr jött a Mosonyi-utcai laktanyából a verekedés színhelyére. Ezeknek azután hamarosan sikerült a teret megtisztítaniok.

A térre torkolló utcákat később egy-egy lovasrendőr állta el s ezek csak a keresztényszocialisták fehér kereszt jelvényével ellátott munkásokat eresztették vissza a térre és pedig azért, hogy elejét vegyék az újabb összeütkezéseknek. Mintegy háromszáz keresztényszocialista munkás vissza is jött és a rendőrök sorfala között bevonult a vendéglő udvarára, ahol sokáig izgatottan tárgyalták az eseményeket. Később, mivel a rendőrség nagyjából elvonult, nem érezték magukat biztonságban a vendéglőben s Apsay János felszólítására négyes sorokban a rendőrség fedezete alatt átvonultak az utca túlsó oldalán lévő „Budapesti Kereszténymunkás-Egyesület” helyiségeibe. Ott Haller István hírlapíró buzdító beszédet intézett a munkásokhoz s felszólította őket, hogy a jövőben is tartsanak ki híven a keresztényszocializmus magasztos eszméi mellett s ne engedjék magukat szociáldemokraták durva, garázda magaviselésétől terrorizálni.

A munkások megéljenezték vezérüket elénekelték a Szózatot, aztán egyenként eltávoztak az egyesület házából.

A rendőrség eközben kinyomozta, azt a munkást, aki az udvaron történt tumultusok idején revolverből háromszor a rendőrökre lőtt. A Kálvária-tér és a Baross utca sarkán fogták el Ohári Rezső, Perlaky Gyula és Kalló Ferenc rendőrök abban a pillanatban, amikor futás közben revolverét eldobta. A forgópisztolyból három töltés hiányzott, ami kétségtelenné tette, hogy abból történtek a lövések.

A tettest, akit Lukácsi Antalnak hívnak s a józsefvárosi gázgyár munkása, összekötötték és 12 lovasrendőr fedezete alatt bevitték a VIII. kerületi rendőrkapitányságra, ahol letartóztatták.

A térre torkoló Illés-, Dobozy-, Örömvölgy- s Madách utcákban még órákkal a verekedés után is voltak szociáldemokrata munkások, akik annyiszor újra összeverődtek, ahányszor szíjjelkergették őket.

Miután Kern Géza rendőrfogalmazó feloszlatta a gyűlést, a két tábor egymásra

támadt, úgy, hogy a rendőrségnek kellett a verekedőket szétválasztani. Ekkor Lukácsi Antal 27 éves gépgyári munkás revolveréből kétszer a rendőrökre lőtt, de szerencsére egyik lövés sem talált.

Erre a rendőrök kardot rántottak és az időközben a központból megérkezett segítséggel a verekedést megszüntették és a verekedőket szétzavarták.

Az általános verekedésben súlyosan megsérültek Händler Pál és Molnár Ernő munkások, akiket a dologhízi kórházba és Balogh III. rendőr, akit a rendőrkórházba szállították a mentők.

Lukácsi Antalt a rendőrség letartóztatta.

**UTIBŐRÖNDÖK
NAGY VALÁSZTEKBN
FEKETENEL.**

Elfogott szökevény.

Megszökött fogoly.

Szerencsén fogták el.

— július 16.

(Saját tudósítónktól.) A szerelem olyan verem, melybe még a betörők és tolvajok is igen könnyedén beleesnek. Náluk azonban csak az a baj, hogy ha verembe esnek, a közrend emberei is könnyen rajtuk ütnek, mely esetben a szerelem rózsás berkei helyett az ügyészségi fogházak rideg falai nyujtanak számukra hajlékot.

Szakasztott ilyen körülmények között jutott a debreceni ügyészség fogházába Juhász Antal, kinek rövid de megható története a következő:

Juhász Antal becsületes polgári foglalkozása szerelő. Ezt azonban mihamar meguntta és különböző igen vakmerő lopásaival érdemelte ki a debreceni rendőrség atyai gondoskodást. A közigazgatási fogházban kellett volna eltöltenie harminc gyenge napot, melyet a rendőrbíró Juhász fejére mért.

Eközben történt, hogy valami betegségbe esett Juhász Antal, kit a kórházba utaltak. A kórházat szintén unalmasnak találta Juhász Antal és miután gyöngéd kezű ápolónőjét meglopta egy aranygyűrű és 5.50 korona erejéig, a hátsó falon keresztül istenhozzádot mondott.

A szökést bejelentették a rendőrségnek, mely megállapította, hogy Juhász az ápolónő ládáját 8-án este feltörte és azután az osztályból kiszuhant. A ruháját a kórházi köpenyvel a folyosón cserélte föl, így a szökés minden képpen könnyen ment.

Az ügyészség nyomban elfogató levelet adott ki. Országosan körözötték, melynek csakhamar meglelt az eredménye. Szentesen a csendőrség elfogta Juhász Antalt a szeretője lakásán. A házmotózás alkalmával megtalálták a lakáson a kórházban ellopott gyűrűket is. A szerelmes betörő a tüzes esőkok mámorától elkábulva éppen édesdeden aludt, mikor rajtaütöttek a

csendőrök és bekisérték a letartóztatás után a debreceni ügyészség fogházába.

Hirek.

A „Debrecen” szerkesztősége és kiadó-hivatala Arany János-utca 2. (Hungária épület), földszint, a Kereskedelmi csarnok ... lépcső-folyosóján. Telefon 412 ...

A jux pulva és a táncosnő.

Különös merénylet.

Hogy az orfeumtanyákon mi minden történik, arra fényes tanubizonyosság az alábbi eset, mely Kovács Vilmával, az Apolló-esoport tánc-szubrettjével történt tegnap este. Fel akart ugyanis lépni a Dréher sörcsarnok deszkáin, mikor kellemetlen viszketeg fájdalmak keletkeztek. Ezek a fájdalmak később annyira fokozódtak, hogy ágyba kellett feküdni és orvosi segítséget igénybe venni.

Kovács Vilma nyomban feljelentést tett a rendőrségen, honnan Ozory rendőrfogalmazó Fehér Mihály rendőrbiztossal ment ki a helyszínre. Kihallgatták a beteg szubrettet, ki annak a véleménynek adott kifejezést, hogy valószínűleg valamelyik pályatársa követte el ellene a különös merényletet. A csiny, hogy fényesen sikerült azt a következmények mutatják, amennyiben kezelő orvosának véleménye szerint Kovács Vilma oly nagy fokú égési sebeket szenvedett, hogy felgyógyulása több napot vesz igénybe.

A rendőrség a kihallgatások által megállapította, hogy eddig még kiderítetlen tettes tegnap este az előadás előtt a bájos szubrett egyik legdiszkrétebb ruhadarabját, a csipkés fehér alsónadrágot alaposan teleszórta a hatásáról ismeretes jux porral. A szubrett gyanúlanul húzta fel az alsó nadrágot és csak később jutott a kellemetlen tapasztalatra.

A rendőrség a vizsgálatot folytatja.

— Személyi hir. Roncsik Lajos főszámvevő két havi szabadságáról hazaérkezett.

— József királyi herceg Kisjenőn. József királyi herceg vasárnap délután Debrecenből Kisjenőre utazott, hogy ott tartózkodó családját meglátogassa. A főhercegetnégy és fél óra alatt röpitette Kisjenőre a hatalmas gépkocsi, mely-utközben egyetlen pihenőt tartott csupán, Nagyváradon. A kir. herceg tegnap délután visszaérkezett Debrecenbe s innen egyenesen Téglásra hajtatott. A lovassági gyakorlatok egy-két nap alatt véget érnek.

— A hajdumegyei függetlenségi párt nagyválasztómánya augusztus 20-án Weszprény István elnöklelte mellett Debrecenben ülést tart. Tárty: pártszervezés, pénztárvizsgálat, folyó ügyek.

— A főgimnázium 400,000 koronás segélye. Hirt adtunk már arról, hogy Andrassy belügyminiszter jóváhagyta a közgyűlés azon határozatát, mely szerint a város 400,000 korona segéllyel járul az új főgimnáziumi épület költségeihez. A tanács tegnapi ülésében közölte e hirt a püspöki hivatallal, egyben a főiskolai igazgatótanácsba Oláh Károlyt, Dr. Magoss Györgyöt, Király Gyulát és Csóka Samut, a gazdasági tanácsba, az építkezési tárgyalások tartamára, Vecsey Imrét és Aozél Gézát kiküldte. Az

építési bizottságba a közgyűlés már régebben kiküldött négy tagot. A tanács a miniszteri határozatot a legközelebbi közgyűlésen bejelenti. A segélyből természetben 2 millió 300,000 darab téglát utal ki a város, a maradék-összeget a nagykölcsonnek e címen megszavazott része fogja fedezni.

— A főkapitány helyettesítése. A még mindig betegen fekvő Végh Gyula főkapitányt tegnapról kezdve Boldisár Kálmán, a bünygyi osztály főnöke helyettesíti. A bünygyi osztályt jelenleg Mile Pál rendőrfogalmazó vezeti, ki tegnap szabadságáról visszaérkezett.

— Aratási kilátások. Hajdunásról jelentik: A takarás javában folyik, de az esőzés nagyban gátolja a munkát. A mult heti szélvihar nagy kárt okozott. A termés közepes, bár a rozsda sokat ártott.

— Egy szolgabíró balesete. Rózsa Ernő, a hajduböszörményi járás tb. szolgabírája vasárnap délután egy szekérről leesett lábát törte. A baleset híre a vármegyházban élénk részvétet keltett. Kovács Gyula alispán még tegnap gondoskodott a Rózsa ideiglenes helyettesítéséről.

— Rozsda a debreceni gabonában. Király Gy. tanácsnokhoz tegnap az Elepről, Szepesről kősélyszegről és Macsról jelentések érkeztek arról, hogy a szemes vetésben nagy mértékű rozsdaferőzések mutatkoznak. A tanácsnok, a mezőrendőri közegékekkel még e héten helyszíni szemlét tart a határban. Amennyiben a rozsda tényleg ijesztő mérvben lépett volna fel, a hatóság a fenálló szabályrendelet értelmében a rozsdaerte gabona szalmáját el fogja égettetni.

— A rendőrségről. Boross Lajos rendőrfogalmazó, ki a mezőrendőrkapitánysághoz van bosztva — tegnap megkezdte négy heti szabadságát.

— Mérgezett galambhus. Vasárnapi számunkban megemlékeztünk már arról a mérgezési esetről, melynek Hajduböszörményben id. Kiss Gábor és vele együtt lakó hasonnevű fia estek áldozatául. A megindított vizsgálat megállapította, hogy mérgezett galambhus került a család asztalára. A galambhusba pedig vétkes könnyelműség folytán légykőoldat került. A család különben már jobban van. A vizsgálat folyik.

— Falk Ármán temetése. Az oly tragikus halált halt Falk Ármán gyáros holttestét tegnap hazahozták Bécsből, ma délelőtt itthon temetik el. A család a következő gyászjelentést adta ki: Özvegy Falk Arminné sz. Spitz Róza úgy a maga, mint Laci, Irén és Klára gyermekei nevében bánatos szívvvel jelenti, hogy a legjobb férj, apa és rokon Falk Ármán életének 46-ik, boldog házasságának 12-ik órákor Bécsben elhunyt. A megboldogult hült tetemait a debreceni pálya udvartól f. hó 16. d. e. 10 órákor az izr. temetőben helyezték örök nyugalomra. Debrecen, 1907 július 12. Falk Karolina, férjével Zaker Hermannal. Falk Auguszt, özvegy Kohn Józsefné. Falk Lajos, nejevel. Falk Imre. Özvegy Falk Károlyné. Özvegy Falk Ottóné. Falk Matilda, özvegy Rosenbeg Ignácné. Spitz Manó nejevel apósa illetve anyósa, Spitz József nagybátyja. Spitz Tivadar Spitz Sándor, Spitz Sarolta férjével Havas Izsóval Dr. Spitz Lipót sógora, illetve sógorónéi. Béke poraira.

— Elfogott váltóhamisító. Schönfeld Józsefet a derecskei váltóhami-

sító kereskedőt tegnapelőtt délután hozták a debreceni ügyészség fogházába a budapesti főügyészség rendeletére. Tegnap délután a központi vizsgálóbíró már ki is hallgatta, kihallgatás után pedig vizsgálati fogságba helyezte Schönfeld Józsefet.

— Az ipartestület köréből. Az ipartestületen szerdán délután négy órakerdes békéltető tárgyalás lesz, melyen a munkaadók és az alkalmazottak között felmerült vitás ügyeket intézik el.

— Elborult elmével. Vasárnap este a mentők egy szerencsétlen elmebetegét szállítottak be a köz-kórházba. Havasi Jánosnak hívják a szerencsétlent, kin vasárnap délután az elmebetegség tüneteit észlelték a házbeliek. A köz-kórház elmeosztályán helyezték el.

— Átvonuló rathének. Tegnap délután Debrecenbe 19 rathén munkás érkezett. Jegyük azonban csak idáig szólt, annak dacára, hogy új jegyet nem tudtak vanni Máramaroszigetig, ahova utazni akartak. Végre is az állomásfőnökség a rendőrségre kísértette őket. A rendőrség kényszerutlevélet adott mindeniknek.

— A fémipari szakiskola ügye. A tanács tegnap, Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter leirata folytán elhatározta, hogy a Debrecenbe létesítendő fémipari szakiskola dolgában az adandó hozzájárulás tanácskozását újból megkezdi. E célból az összes eddigi aktáit kiadta a tanács tanulmányozás végett a jog- és pénzügyi bizottságnak.

— Kétmilliónégyezer hölgy Debrecenben. Elő hölgynek egy kicsit talán sok volna, dacára, hogy a szalmaözvegyek korát éljük, de szivarkának nem sok, miután Debrecen dohányzó világa pár napon keresztül is nehezen nélkülözte a „Hölgy” cigarettákat. — Fiuméből azután tegnap délután 2.400.000 ilyen szivarka érkezett, amelyből 200,000 darabot menten kiszolgáltattak a debreceni nagytrafiknak, amely ma reggeltől kezdve szívesen szolgál a kisebb dohányárudáknak is „Hölgy” cigarettát. — Így a „Hölgy” hiány a mai napon minden vonalon véget ér.

— Különös mulatság. Phodrányi Adolfné Nyomató-utca 13. szám alatti lakos mulatságos feljelentést tett tegnap a rendőrségen. Elpanaszolta, hogy az udvarban lakó gyerekek estefelől naponként felmennek a padlásra és ott éktelen lármát csapnak, éjjelenként pedig ijesztgatik. A különös ügyben megindították az eljárást.

— Ellopott kocsi. Sok mindent lopnak mainapság, s lopások krónikájában az sem ritkaság, ha azok a bizonyos ismeretlen tettesek kocsiikat lovastul lopnak el. Tegnap Szabó Istvánné remült arcal jelent meg a rendőrségen hogy reggel az Erzsébet-utcaán tejet vitt egy házba. Ez alatt az idő alatt kocsiját az utcán hagyta őrizetlenül, mikor pár perc múlva visszatért, a kocsinak hült helyét találta. A járőrelők azt mondták kérdezősködéseire, hogy egy sánta paraszt fiu távollétében beleült és elhajtattott. A kár 180 korona. A rendőrség a nyomozást megindította. Táviratozott a megye csendőrségeinek, felismerés esetén tartóztassák le a paraszt fiut.

— A klinika tolvaja. Megirtuk, hogy a debreceni rendőrség többrendbeli lopásért letartóztatta Goldstein Simonnét, ki mint bábánövendék, társnőit folytonosan lopta. Tegnapelőtt a rendőrség átadta az ügyészségnek Goldsteinné, kit azonban a vizsgálóbíró kihallgatás után tegnap szabadlábra helyezett. Az eljárást különben folytatják ellene.

— **Eltűnt kerékpár.** Nőtt Antal kereskedelmi utazó egyik kávéházba egy barátságos feketére tért be tegnap délután. Mig ő odabenn tartózkodott, 100 korona értékű kerékpárját az utcán hagyta. Mire visszatért, a kerékpárnak csak hült helyét találta.

— **Franciák Budapesten.** A francia és magyar ipar- és kereskedelem közeledését mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy Pathé Frères, a világhírű kinematográf és filmgyárosok Budapesten fiók-üzletet nyitottak és így alkalmuk nyílik a magyarországi nagyszámú kinematográf színházaknak és magánosoknak is arra, hogy készülékeiket és filmszükségeleiket Budapesten szerezzék be. A Pathé Frères üzlete Budapesten a Ferenciek-tere 4. sz. alatt van.

— **Hirtelen halál.** Tragikus eset színhelye volt tegnap a Garay-utca 13. számú ház. Egyik ottani lakó, Muraközy Józsefné házi munka végzése közben hirtelen összeesett és meghalt. Az időközben előhívott orvos is csak a beállott halált konstataulta. Muraközy Józsefné 55 éves, agyszélhűdés érte, mely azonnal halálát okozta.

— **Tricikli és kocsis karambolja.** Izgalmas jelenetet játszódtott le a Kossuth-utcán, hol tegnapelőtt triciklin hajtott Molnár Sándor, a Kontsek Géza-cég alkalmazottja. Vele szemben hajtott Vielás Sándor egy szekérrel. A lovak gyors iramban behaladtak előre, úgy hogy Molnár Sándornak nem volt ideje kitérni. A lovak letaposták a triciklist ki fején és karján, továbbá mellén szenvedett többé-kevésbé súlyos sérüléseket. A rendőrség vizsgálatot indított, hogy kit terhel felelősség a szerencsétlenségért.

— **4 közép osztályt** végzett fiu gyakorolnak az Angyal drogueriába felvétetik.

x **Nem kell most már,** hogy hirdesek, mert aki egyszer nállam vásárol az feltétlenül hozzám küldi jó barátját vagy ismerősét, mert meggyőződött róla, hogy nálam a legszebb uri divat cikkeket, legjobb minőségű színes ingeket nyulszőr, puha és kemény kalapot, női és férfi Panamakát, 40 százalékkal olcsóbban lehet beszerezni, mint bárhol ezen olcsó eladás állandóan tart, mert elvem nagy forgalom, kevés haszon. Nyakkendő király főposta mellett cégvezető Rózsa Lajos.

x **Már csak rövid ideig tart** a Darvas Ede-féle csódtömögéből megvett áruk eladása, Piac-utca 24. szám alatt. Raktáron van még Creton Pongyolák 1:90-től kezdve, — Selyem Blousok 1:50-től kezdve — Lűsztert köpenyek 4:90-ért, szóval minden negyedárért kapható. Berendezés eladó.

Mulatságok.

Vasárnapi mulatságok.

— július 16.

Az elmúlt vasárnap két mulatság is zajlott le, az egyiket hangversenyvel egybekötött kirándulást a Szent László dalegylet rendezte a Bocskay-ligetben, a másikat egy műkedvelőtársaság tartotta a „Margit” fürdő dísztermében.

Mindkét mulatság nagy érdeklődés mellett szép sikerrel folyt le, ami tekintve a poros, nyári életet nem mindennapi és közönséges eredmény.

Este a Szent László dalegylet a Bocskay-ligetben rendezett hangversenyén óriási közönség jelent meg.

A hangverseny majdnem minden számát a dalkör töltötte be a tőle megszokott precizitással. Kiemelkedő szám volt Szakács Andornak, a színház kitűnő művész tagjának monológja. A humoros számokban sem volt hiány. Ilyen a béka kántáté, melyet a dalegylet adott elő nagy hatás mellett. Különböző minden egyes számot hosszantartó tapsvihar kísért, honorálván vele a dalegylet nemes és szorgalmas működését.

A hangversenyt reggelegig tartó tánc követte.

A másik mulatság a Margit-fürdő dísztermében zajlott le, hol a Thália műkedvelő társaság tartott előadást. Több énekszámot adtak elő, valamint színre került két apróság is. A szereplők mind jól töltötték be szerepeiket. Különösen tapsolta a megjelent szép közönség Tóth Mariskát, Horváth Erzsikét, Bartha Sándort, Fehér Jenőt stb.

Öngyilkos miniszteri osztálytanácsos.

Leugrott a negyedik emeletről.

— Távirati tudósítás. —

— július 15.

Tegnap délelőtt a kereskedelemügyi minisztérium budai palotájában az a hír terjedt el, hogy valaki ledobta magát a lépcsőházban a negyedik emeletről a földszinre és azonnal meghalt. A hír valónak bizonyult. A lépcsőházban egy öreg ur feküdt élettelenül. Kihívták hozzá a mentőket, de ezek csak azt állapították meg, hogy meghalt. Testén az esésnek semmi nyoma nem volt, külső sérülést vagy vért látni nem lehetett, csodálatosképpen az öngyilkosnak semmije el nem törött, szívszélhűdés ölte meg.

Ha a portás a zuhanást nem hallja és ha később a negyedik emeleten meg nem találják az öngyilkos kalapját és esernyőjét, azt lehetett volna hinni, hogy lent esett össze és meghalt.

A mentők a helyszínre hagyták és kijött a második kerületi kapitányságról a rendőrtisztviselő és rendőrorvos. Az öngyilkost a hivatalban levő tisztviselő és szolgák közül senki sem ismerte.

Az öngyilkosnál levő arképes vasuti igazolványból állapították meg a személyazonosságát, az öngyilkos Loskai Miklós miniszteri osztálytanácsos, aki már régen nyugdíjban van, testvére Loskai tábornoknak, aki röviddel ezelőtt a honvédelmi minisztériumba volt beosztva szolgálatra, de ujabban Kassára helyezték át, ahol dandárparancsnok.

Az öngyilkos, amíg szolgálatot teljesített, a kereskedelemügyi minisztérium vasuti osztályánál volt alkalmazásban és mint osztálytanácsos vonult nyugalomba.

A minisztérium épületébe vasárnap azzal a szándékkal ment el, hogy öngyilkossá lesz. Tudta, hogy ilyenkor alig van valaki a hivatalban és sikerült neki észrevétlenül feljutni a negyedik emeletre, még a kapus sem látta, hogy bement az épületbe.

Hogyan követte el az öngyilkosságot, senki sem látta, de a negyedik emeletnek egy a lépcsőházba nyíló ablakánál ott maradt kalapja és esernyője, nyilvánvaló tehát, hogy az ablakon át vetette le magát a földszinre. Az öngyilkos zsebében találtak egy cédulát, amelyre Loskay a következőket írta: „Halálomról értesítsék fivéremet, Loskay tábornokot Kassán és Loskay bencés házfőnököt Sopronban.”

Loskay már akkor, amikor nyugdíjazták nagyfokú idegességben szenvedett és egészségi állapota azóta sem fordult jobbra. Pápán lakott és csak akkor jött be a fővárosba, ha illetményét felvette, akkor egy nőrokonánál szállt meg. Már szombaton is bentjárt a kereskedelemügyi minisztériumban és Stettina miniszteri tanácsos után tudakozódott.

Távirat és telefon.

Horvát állapotok.

Belovár-Kőrös, július 15. Ma este nagy tüntetést rendeztek Dra-hobeczky Gyula püspök ellen. A tüntető csöcselék beverte a püspöki palotának ablakait s tintásüvegeket dobott a lakásba. A tinta teljesen tönkre tette a drága szobaberende-

zést. A rendőrség tétlenül nézte a garázdálkodók rombolását.

A kiegyezés.

Budapest, július 15. Egyik fővárosi esti lap mai számában kitűnő forrásból közli, hogy a kiegyezés mai stádiumában reánk nézve a lehető legkedvezőbb. Egyik vivmálynak mondja e lap azt is, hogy sikerült a kormánynak 1917-ig, tehát rövid lejáratu vámszerződést és nem vámszövetséget kötni

Lemondott ezredes.

Belgrád, július 15. Göcz ezredes beadta rangjáról való lemondását azért, mert az utóbbi előléptetések-nél mellőzték. Az ezred tisztikara a lemondás ellen tiltakozandó gyűlést tartott. A hadügyminiszter e gyűlést zendülésnek minősítette s ilyen iránybankindította meg a vizsgálatot. A hadseregben egyébként is rossz állapotok uralkodnak.

Kalózok a feketetengeren.

Odessa, július 15. Tengeri kalózok megtámadták kirabolták a Sofia nevű hajót. A rablók mintegy 60,000 rubel értéket raboltak s az utasokat a tengerbe dobták, akik valamennyien ottvesztek. Majd összetörték a hajó gépeit s elmenekültek.

Nassit letartóztatták.

Ráma, július 15. Nassi volt minisztert újabb vádak alapján ismét letartóztatták. Nassit a Regina del Coeli nevű börtönbe csukták.

NYILT-TÉR.

A debreceni izr. szent egylet, „Chevra Kadisa” előljárósága mély fájdalommal jelenti, hogy az egylet érdemes tagja,

Falk Ármin

ur élete 46-ik évében 1907. év július hó 12-én jobblétre szenderült.

Az elhunyt hült tetemei 1907. év július hó 16-án dél-előtt 10 óraker fognak a vasuti állomástól az izr. temetőbe örök nyugalomra kísértetni, mely kísérezhez való csatlakozásra az egyleti tagok tisztelettel felkéretnek.

Debreczen, 1907 július 12.

Az izr. szentegylet előljárósága.

Mindazoknak, akik magukat bágyadtaknak és gyöngékeknek érzik.

akik idegességben és akaraterő hiányában szenvednek, új életkedvet és életerőt ad a Sanatogen. Több mint 5000 tanár és orvos kitűnően ismerte el. Kapható gyógyszerárkban és drogueriákban. Prospektusokat ingyen és bélyegmentesen küld Bauer & Cie Berlin. S. W. 48. Vezérképi viselet C. Brady Wien. I. 595.

Kerestetik

néhány kefe-festergályos és kefe-furó munkás.

Ajánlatok e lap kiadóhivatalába „FAIPAR” czim alatt küldendők.

609

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, KISTEMPLOMBAZÁR.

Menyasszonyi kelengye, vászon, kész fehérnemű, angol ruha-vászon, batiszt, kreton, zephyr.

Mosószékely férfiruha szövet
Óriási szőnyegraktár.

536

VÁSZON ÁRU

fehérneműk, valamint sifonok és paplanlepedő-vásznak, virágos és csikos osinvatok, damaszt étkező- és aszur kávésterítékek, damaszt- és frottir törölközők, törölőkendők, és nankingok, valamint kész női fehérneműk és paplanok a

legolcsóbb szabott árban.

Női ruha divatvásznakból

mintákat kívánatra készséggel küldünk.

MOSÓ ÁRUK

női ruhákra, budai kétfestő voálok, cosmanosi savannak, judish foulárd, Batist, Atlas, Satin. 120 cm. széles sima színes francia batistok, angol zefírek, szerb vásznak

legolcsóbb szabott árban.

Kész női ruhák és bluzok

himzett batistban, vászonban és pongés selyemben

KÉSZ FEHÉRNEMŰEK

vászon, sifon és batist női ingek, nadrágok, háló köntösök és alsó szoknyák, sima és himzett kész ágyszatok, selyem, lüster és cloth alsó szoknyák, karton kasmír és selyem paplanok, matrácok

legolcsóbb szabott árban.

Férfi ingek, lábravalók,

hálóingek, gallérok, kézelők, nyakkendők és divatsebkezők

SZABÓ LAJOS FIAI

divat-, vászon- és szőnyegáruháza

DEBRECZEN,

Rózsa-utca 1. szám.

Alapított 1842. évben.

Köszvény!

ellen ezernél több kiváló orvos és tanár ajánlja és rendeli betegeknek a híres

Király-balzsamot

az egész világon ismert legjobb gyógyszert. egy nagy üveg 2 K. Vidékre egy üveg 2 k. 65 f., 3 üveg 6 k. 65 f. bérmentve utánvétellel.

Egyedüli készítő
Grósz Nagy Ferencz
gyógyszerész
Debreczen.

11

Csuz!

László Zsigmond állatorvosi rendelő irodája

nagy és kis állatok részére.

Foganatosít helyben és vidéken:

! **Állatvizsgálatokat, védő-
ojtásokat, heréléseket, tu-
berkulinozasi eljárásokat,
állatbiztosításokat, állat-
állományok rendszeres
évi felügyeletét, kosmeti-
kai operatiókat.** !

Debreczen, Csapó-u. 30.

Telefon 558. szám.

Pergeltkáv

naponta friss pörkölés, kiváló minőség

kizárólag

Félegyházi János

szabadalmazott

motorüzemű kávépörkölőjén

állítható elő.

585

Tessék próbát tenni!

UJ ZSÁKKÖLCSÖNZŐ INTEZET.

A gazda közönség figyelmébe.

Van szerencsém a gazdálkodó és géptulajdonosok b. figyelmébe ajánlani azon körülményt, hogy Debreczenben Piacz-utca 66. szám alatt zsákkölcsönző intézetet nyitottam. Raktáron tartok legjobb minőségű kenderzsákokat, melyeket jutányos áron bocsájtok a gazdálkodók és géptulajdonosok rendelkezésére.

Raktáron tartok továbbá vízmentes ponyvakat, elsőrendű anyagból készült zsákkötöző és dohány zsinórt, és minden e szakmába vágó dolgokat, melyeket jutányos árban árulok.

Tisztelettel

Bergel Dániel

zsák és ponyvakölcsönző intézete Debreczenben, Piacz-utca 66. szám.

Dávidházy Kálmán és Társa

könyvkötészet, diszműkészítés és dobozgyár.

Debreczen, Fűvészkert-utca 9. sz.

Nagyméretben kibővített könyvkötészetünk és diszműves műhelyünk mellett ajánjuk a mélyen tisztelt közönség figyelmébe legújabbban berendezett

dobozgyárunkat,

hol a kereskedők, gyárak részére szükséges áru dobozokon kívül czukrászati és gyógyszerészeti dobozok mindenféle kivitelben megrendelhetők és gyári árban gyorsan készíttetnek.

A közönség számára gyakran szükséges csomagoló-dobozok egyenként is kaphatók.

617

Sertés hizlalók és tenyésztők figyelmébe!

Alólírott kinyilatkoztatom, hogy Kun István gyógyszerész ur sertés óvszere annyira bevált, hogy ezután minden hizlaláskor, ha egy csapat sertést veszek, azt mindig használni fogom. Debreczen. Nagy Lajos, nagyhizlaló. Előttünk: Balassa Sándor, S. B. szerkesztők. Előttémít hasonlólag bizonyítja: Szádeczky László urad. intéző főtiszt ur, a Boczonádi (Heves) uradalom részére f. évi május hó 15. és május 21-én kelt rendelése, mely uradalom már 3 éve használja óvszerem. Nagys. Balog Tihamér, Szentkozma, B.-Ujfalu mellett, csicseri Orosz István, jegyző, Mikepéres, 470 darab sertés most is azt eszi a harmad évi siker után Nagys. Csapó István nagybirtokos ur Pusztá-Istvántelki (u. p. Földes) gazdaságában. A fentieket igazolják még: Nagytiszt. Rátz Lajos ref. lelkész ur, Micske (Bihar m.), Nagytiszt. dr. Balthazar Dezső esperes ur H.-Böszörmény, Nagyt. Szücs László ref. lelkész ur Csatár u. p. Bihar., Kérek a jónak bizonyult sertés óvszerből stb. Lejka főtiszt. Tetétlen Gróf Zichyi Géza uradalma.

1 doboz 2 korona, mely 2 disznónak 1 évig elég.

Kapható Tóth Béla, Muraközi László, Mihalovits Jenő, Steiner, Kovács Nándor Radákovies és Koczián Dezső gyógyszerészárában és a droguériákban. „Laboratoire Cosmetique Matilde”.

KUN, Hajduszovát.

Direct hozzám küldött 6 koronás rendelések franco.

258

Felhívás! a t. gazdálkodók és géptulajdonosokhoz!

Ajánlom vízmentes asztagtakaró és cséplőgépekre való ponyváimat, szegedi kender zsakokat, gyapju zsakokat, pokróczokat, zsakotörző és dohány-zsinegeket olcsó árban.

"HUNGÁRIA" kéveköti 100 drb. 5 kor,
Kivánatra mintát is küldök.

WEINER ADOLF

gyári raktára, ponyva és zsakk-ékesítő
intézete DEBRECZEN,
(Kossuth-u. 27. sz.) 526.

Napernyők

óriási választékban

és feltűnő

olcsó árak mellett

Bosznay J. és Társa

divatruházába

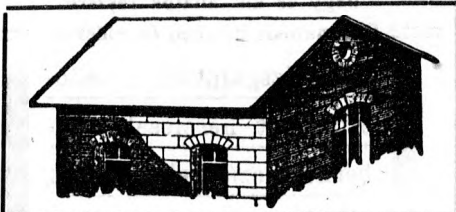
Debreczen, Kossuth-utca 5.

A cégünknel vásárolt ernyők huzatát,
ha egy vagy két év alatt elszakad,
teljesen díjtalanul ujonnan behuzatjuk

Birtok eladás.

Debreczenhez közel a vasuti állomáshoz 1 kilométerre, közvetlen a kőút mellett 129 hold kitűnő buza-termő, 40 hold kitűnő kaszáló, 8 hold 3 éves ültetési szőlő, 2 hold erdő egy tagban, összesen 179 hold és a taghoz 500 méterre 5 hold belsőség mindenféle gazdasági épületekkel holdanként 250 forintért eladó.

Komoly vevők értekezhetnek
ifj. Mikita Mihálnál Nyirábrányban.

BIEHN-féle ASPHALT-LEMEZEK
egyedüli raktára.

Jégszekrények, fagyalt-gépek, kerti fecskendők, kerti padok, mosó-gépek és házi

dagasztó-gépek

SESZTINA LAJOS

vaskereskedésében 606

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 23.

APRÓ HIRDETÉSEK

Díja: 10 szög 40 fillér, minden további szó
4 fill., vastagabb betűkkel szedett szó 6 fill.

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg beküldetik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Postakönyveket félárban lehet venni a kiadóhivatalban.

Debreczeni Első Villamosági és
Elektrotechnikai Vállalat. Telefon 168.

Erőátvitel, Villamos világítás,
villámhárítók, házi és magán
telefonok, villamos záruk tűz-
betörés elleni jelző készülékek,
villamos csengők berendezése
és jó karban tartása, évi bérlet
mellett. Gyógyászati, Fizikai,

Matematikai készü-
lékek készítése és
javítása, felszere-
lési anyagok. Ke-
rékpárok és alkat-

részek raktára. Saját motor erővel berendezett galván-télep.

FÖLDEVÁRI L.,

Debreczen, Kossuth-utca 1. az udvarban.

Tanulók felvételtnek.

Eladó több használt méhkas Hatvan-
utcán Csicsó Lajosnál. 619

Kiadó lakás, irodának is alkalmas Piac-
utca 40. szám alatt, 2 szoba, konyha (előszoba),
éléskamra. Értekezhetni lehet a házmesternél
vagy a kiadóhivatalban.

Keresek egy fiatal leányt, az illető leve-
lez, postai expediciót végzi, könyvel, irodai
munkát végez, írógépeseknek előny. Kap uri
ellátást, lakást és havi zsebpénzt. Lehetőleg
arcképes ajánkozások, Kun István műlabora-
toriumába Hajduszóvátra kéretnek. 614

Ha kőszvényben vagy csuszban szenved, ha rheumaticus bántalmak gyötrik,
használja az orvosilag kipróbált s kiváló jónak elismert

Tölgyfa-balzsamot,

mely a legrövidebb idő alatt megszünteti s gyógyítja a legfájdalmasabb kőszvényes
vagy csuzos betegségeket, hát- és derékfájást, a kezek és lábak csuzos szagatását.

A tölgyfa-balzsam a balzsamok királya,

mert hatása gyors s biztos. Mint lob- s daganatoszlító szer is páratlan!
Csak külsőleg használandó, egyszerű bekenés által.

Egy próba meggyőz arról, hogy a tölgyfa-balzsam legjobb szer a csúz, kőszvény,
rheuma, ülőidegzésbe (ischiás) ellen feltalált összes szerek között.

I üveg tölgyfa-balzsam ára: I korona 50 fillér.

Kapható:

22

Mihalovits Jenő gyógyszerárában Debreczenben.

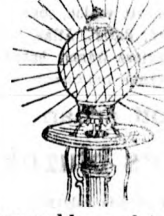
Fürdő-szezonra legolcsóbb bevá-
sárlási forrás, üzlet átvétel miatt
az összes női kézi munka árak a
legolcsóbb áron szerezhetők be

~ FÜSTÖS DEZSÓ ~

női kézimunka üzletében DEBRECZEN, PIAC-UTCA 12. sz.

Hímzés és harisnyakötés-vállalat.

Uj elektrotechnikai válllata.

világítás, házi és magán
telefonok, villanycsengők
berendezése és karban tar-
tása (évi bérlet mellett),
orvosi és fizikai műszerek
készítése és javítása, gáz,
benzin és elektromotorok
szerelése és javítása, leg-
jutányosabban és legna-
nagyobb szakértelemmel csak FÖLDES és
VAJNER elektro technikai vállalatnál Deb-
reczen Piac-u. 47. sz. alatt eszközölhetők saját
nickelőző és galvanizáló-telep. 470
Telefon szám 339.

14-16 éves

kifutó fiúk havi fizetéssel fel-
vételtnek a kiadóhivatalban:
Arany János-utca 2-ik szám,
(Hungária kávéház).